

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Інститут філології й журналістики
Кафедра стилістики й культури мови**

І.Я.Завальнюк, Т.В.Савчук

Історія української літературної мови

Навчально-методичний посібник для студентів
напряму підготовки 0203 Гуманітарні науки.
6.020303 Філологія (українська мова і література)

Вінниця 2010

УДК 811. 161.2'0 (075.8)

ББК 81.2 Укр – 03 я73

З – 13

Завальнюк І.Я., Савчук Т.В.

Історія української літературної мови: навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки 0203 Гуманітарні науки. 6.020303 Філологія (українська мова і література). – Вінниця, 2010. – 320 с.

Рецензенти:

Слободинська Т.С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови й загального мовознавства (ВДПУ імені Михайла Коцюбинського);

Богатько В.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри стилістики й культури мови (ВДПУ імені Михайла Коцюбинського).

Посібник є комплексом навчально-методичного забезпечення підготовки студентів III курсу напряму підготовки 0203 Гуманітарні науки. 6.020303 Філологія (українська мова і література) з дисципліни „Історія української літературної мови“. Його структуровано за вимогами кредитно-модульної системи. Він уміщує програму дисципліни, матеріали лекцій, практичних занять, завдання і вправи для самостійної та індивідуальної роботи студентів, питання до екзамену, список основної й додаткової літератури.

Рекомендовано до видання ученою радою Інституту філології й журналістики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 4 від 10 листопада 2010 року).

Завальнюк І.Я., Савчук Т.В., 2010
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2010

ПЕРЕДМОВА

Історія української літературної мови – одна з наймолодших дисциплін в українському мовознавстві. За радянських часів більшість наукових праць з історії української літературної мови з різних політичних причин була або заборонена, або забута. У зв'язку з цим ще не достатньо розроблені питання про періодизацію, утворення мови української народності, нації, історичний розвиток словникового складу літературної мови, літературну мову новітнього періоду та формування мовних стилів на різних етапах історії української літературної мови.

З часу проголошення Української держави став можливим доступ до багатьох наукових джерел історії української літературної мови. Українська ж мова, увібравши в себе все найцінніше із надбань минулих віків, перебуває в безперервному розвитку і, відповідно до потреб сучасної людини, постійно збагачується лексично, синонімічно, стилістично, удосконалюється структурно, виявляючи при цьому необмежені потенційні можливості. На різних історичних етапах поняття „українська літературна мова“ змінювалося. Сьогодні літературна мова – це унормована, відшліфована форма загальнонародної мови, що обслуговує основні сфери діяльності, культурні потреби народу, художньої літератури, періодичних видань, радіо, театру, науки, державних установ, школи.

Вивчаючи курс історії української літературної мови в циклі лінгвістичних дисциплін, студент переконується, що мова – основа духовності нації, що завдяки їй народ зберігає свою самобутність.

У вивченні історії літературної мови вихідним є відоме положення про народ як творця історії, творця всіх матеріальних і культурних цінностей. Народ, в особі його передових освічених представників, є творцем усіх духовних цінностей, у тому числі й літературної мови, причому мови не тільки як основи національної культури, а й як одного з її видів – мистецтва слова.